

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
Факультет журналістики
Кафедра теорії і методики журналістської творчості

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 12. УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Освітньої програми:
Рівня вищої освіти:
за спеціальністю:
галузі знань:

Журналістика
першого (бакалаврського)
061 Журналістика
06 Журналістика

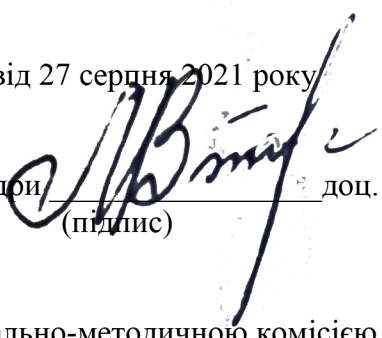
Робоча програма «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти

галузі знань 06 Журналістика, спеціальності: 061 Журналістика

Розробник: Миронюк В. М., к.філол. н., доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики журналістської творчості

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 року

Завідувач кафедри доц. Миронюк В. М.,
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету журналістики

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Голова доц. Миронюк В. М.,
(підпис)

Гарант освітньої програми «Журналістика» зі спеціальності 061 «Журналістика» у галузі знань 06 «Журналістика» рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

доц. Золяк В.В. _____
(підпис)

© Миронюк В. М., 2021

© ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука» 2021

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 16	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язковий освітній компонент	
Змістових модулів – 3		Рік підготовки:	
		1-3-й	1-3-й
Загальна кількість годин – 240		Семестр	
		1-6-й	1-6-й
		Лекції: 80/40	
		10/40/10/10/6/4 год.	8/14//4/4/6/4 год.
		Практичні, семінарські: 160/70	
		34/74/20/14/8/10 год.	10/10/10/10/10/20 год.
		Лабораторні	
	–	–	
Самостійна робота: 240/370			
40/40/40/40/40/4 0 год.	60/60/60/60/60/70 год.		
Вид контролю: 2, 4 семестр - залік 3, 6 - екзамен			
Галузі знань: 06 Журналістика Спеціальність: 061 Журналістика ОП Журналістика			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою є формування системного уявлення фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі журналістики про мову, про мовну особистість, її розвиток, про можливості та умови самовдосконалення. Забезпечити граматичну підготовку майбутніх фахівців, допомогти глибше засвоїти такі розділи, як «Лексика», «Фразеологія», «Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис і пунктуація», що створює грамотність та словесну правильність журналіста, розширює лексичний та фразеологічний запас, який активно використовує журналіст у своїй діяльності, удосконалює мовну грамотність, загальний рівень культури усного та писемного мовлення.

Завдання: сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвивати творче мислення студентів; виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій; сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» студенти набувають таких **програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), СК (спеціальні фахові компетентності):**

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

Опанування дисципліною «Українська мова за професійним спрямуванням» забезпечить наступні **програмні результати:**

ПРО2. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Мовна культура сучасних ЗМІ

Тема 1. Основні засади дисципліни «українська мова у професійному спілкуванні». Професійна мовнокомунікативна компетенція журналістів. Поняття «мовної норми». Роль ЗМІ в закріпленні та поширенні норм літературної мови.

Література: основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10)

Тема 2. Культура мовлення журналіста. Ознаки мовної культури. Мовна норма.

Література: основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 15, 16)

Тема 3. Усне ефірне мовлення. Жанри публічних виступів. Культура дискусивно-полемічного мовлення. Особливості ділових телефонних розмов.

Література: основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10)

Тема 4. Орфоепічні норми української літературної мови в системі мовних знань журналістів. Типологія акцентуаційних та орфоепічних помилок у ЗМІ. Засоби евфонічності української мови. Орфоепія у роботі журналіста та репортера.

Література: основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 1, 16)

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Фонетична система сучасної української мови

Тема 5. Фонетична система сучасної української мови. Класифікація звуків мови. Зміни звукового складу слова в українській мові. Модифікаційні зміни фонем. Явища акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення приголосних.

Література: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10)

Тема 6. Фонологія як галузь знань про фонему. Ознаки фонем. Чергування голосних та приголосних фонем явища акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення звуків.

Література: основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 15, 16)

Тема 7. Правописні проблеми кінця ХХ – початку ХХІ століть та їх прояви в сучасній пресі. Типологія орфографічних помилок в сучасних газетних текстах.

Література: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9, 21, 22) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Лексикологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста

Тема 8. Слово як лексична одиниця. Багатозначні слова. Роль метафори, метонімії в текстах змі. Омоніми в журналістському тексті. Явище міжмовної омонімії.

Література: основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 16)

Тема 9. Роль синонімів у забезпеченні точності висловлювання. Перифрази та евфемізми на сторінках преси. Паронімія як стилістичний прийом та як вада тексту. Роль антонімів у написанні журналістських матеріалів. Антитеза, оксиморон в газетному дискурсі.

Література: основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 15,16)

Тема 10. Типологія запозиченої лексики та її функціонування в сучасній українських мас-медіа. Англіцизми і їхня роль.

Література: основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Лексикологія. Стилістичне використання застарілих слів та неологізмів у ЗМІ. Фразеологія.

Тема 11. Стилістичне використання застарілих слів та неологізмів у ЗМІ. Неолексеми, окупаціоналізми в газетних текстах. Лексика обмеженого вжитку в ЗМІ. стилістичне використання термінів, професіоналізмів, аргю, сленгу.

Література: Основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

Тема 12. Емоційно-забарвлена лексика в газетному дискурсі. Стилістичне розшарування лексичного складу української мови. Роль емоційно-забарвлених слів у публіцистичному стилі.

Література: основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

Тема 13. Типи фразеологічних одиниць та їх використання в сучасних ЗМІ. Трансформація фразеологізмів як один із засобів посилення виразності мови радіо- та тележурналістів. Уникнення мовних штамів.

Література: основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди

Тема 14. Морфологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди. Роль повнозначних частин мови у творенні медіатексту.

Література: основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

Тема 15. Службові (неповнозначні) частини мови у медійному дискурсі. Прийменник. Сполучник. Частка.

Література: основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Одиниці синтаксису та їхнє використання в сучасних ЗМІ

Тема 16. Синтаксис простого неускладненого речення. Просте односкладне речення. Неповне речення у різних видах ЗМІ. **Синтаксис ускладненого простого речення.** Речення з однорідними членами речення. Речення із відокремленими членами. Речення із звертаннями, вставними словами(вставними конструкціями) у різних видах ЗМІ.

Література: основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

Тема 17. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення (засоби зв'язку, семантика).Складнопідрядне речення. Безсполучникове складне речення

Література: основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

Тема 18. Текст: тема тексту, мікротема, основна думка. Класифікація текстів: за типом мовлення, за ресурсом, за організацією та навігацією, за форматом.

Література: основна - 1,4,11,13 додаткова – 1,2,3,6

4.Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усьог о	у тому числі					усьог о	л	п	лаб	і.р	с.р.
		л	п	лаб	і.р	с.р.						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Мовна культура сучасних ЗМІ												
Тема 1. Основні засади дисципліни «українська мова у професійному спілкуванні». професійна мовнокомунікативна компетенція журналістів. Поняття «мовної норми». Роль ЗМІ в закріпленні та поширенні норм літературної мови.	18	2	6			10	19	2	2			15
Тема 2. Культура мовлення журналіста. ознаки мовної культури. Мовна норма.	24	4	10			10	19	2	2			15

Тема 8. Слово як лексична одиниця. Багатозначні слова. Роль метафори, метонімії в текстах змі. Омоніми в журналістському тексті. Явище міжмовної омонімії.	23	4	6			13	24		4			20
Тема 9. Роль синонімів у забезпеченні точності висловлювання. Перифрази та евфемізми на сторінках преси. Паронімія як стилістичний прийом та як вада тексту. Роль антонімів у написанні журналістських матеріалів. Антитеза, оксиморон в газетному дискурсі.	23	4	6			13	24	2	2			20
Тема 10. Типологія запозиченої лексики та її функціонування в сучасній українських мас-медіа.	24	2	8			14	26	2	4			20
Усього змістовий модуль 3	70	10	20			40	74	4	10			60
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Лексикологія. Стилiстичне використання застарiлих слiв та неологiзмiв у ЗМI. Фразеологія.												
Тема 11. Стилiстичне використання застарiлих слiв та неологiзмiв у ЗМI. Неолексеми, оказiоналiзми в газетних текстах. Лексика обмеженого вжитку в змi. стилiстичне використання термiнiв, професiоналiзмiв, аргo, сленгу.	18	4	4			10	26	2	4			20
Тема 12. Емоцiйно забарвлена лексика в газетному дискурсі. Стилiстичне розшарування лексичного складу української мови. Роль емоцiйно-забарвлених слiв у публiцистичному стилі.	18	2	6			10	24		4			20

Тема 13. Типи фразеологічних одиниць та їх використання в сучасних ЗМІ. Трансформація фразеологізмів як один із засобів посилення виразності мови радіо- та тележурналістів. Уникнення мовних штампів.	28	4	4			20	24	2	2			20
Усього змістовий модуль 4	64	10	14			40	74	4	10			60
Змістовий модуль 5. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди												
Тема 14. Морфологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста.	28	4	4			20	40	4	6			30
Тема 15. Службові (неповнозначні) частини мови у медійному дискурсі.	26	2	4			20	36	2	4			30
Усього змістовий модуль 5	54	6	8			40	76	6	10			60
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Одиниці синтаксису та їхнє використання в сучасних ЗМІ												
Тема 16. Синтаксис простого речення.	19		4			15	36	2	8			24
Тема 17. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення (засоби зв'язку, семантика). Складнопірядне речення. Безсполучникове складне речення	21	2	4			15	34	2	6			26
Тема 18. Текст: тема тексту, мікротема, основна думка.	14	2	2			10	32		6			20
Усього змістовий модуль 6	54	4	10			40	94	4	20			70
Усього годин	480	80	160			240	480	40	70			370

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна	заочна
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Мовна культура сучасних ЗМІ		
Тема 1. Основні засади дисципліни «українська мова у професійному спілкуванні». професійна мовнокомунікативна компетенція журналістів. Поняття «мовної норми». Роль ЗМІ в закріпленні та поширенні норм літературної мови.	6	2
Тема 2. Культура мовлення журналіста. ознаки мовної культури. Мовна норма.	10	2

Тема 3. Усне ефірне мовлення. жанри публічних виступів. культура дискусивно-полемічного мовлення. Особливості ділових телефонних розмов.	8	2
Тема 4. Орфоепічні норми української літературної мови в системі мовних знань журналістів. типологія акцентуаційних та орфоепічних помилок у ЗМІ. Засоби евфонічності української мови. Орфоепія у роботі журналіста та репортера.	10	4
Усього змістовий модуль 1	34	10
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Фонетична система сучасної української мови		
Тема 5. Фонетична система сучасної української мови. класифікація звуків мови. Зміни звукового складу слова в українській мові. Модифікаційні зміни фонем. явища акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення приголосних.	22	2
Тема 6. Фонологія як галузь знань про фонему. ознаки фонем. чергування голосних та приголосних фонем явища акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення звуків.	22	4
Тема 7. Правописні проблеми кінця хх – початку ххі століть та їх прояви в сучасній пресі. Типологія орфографічних помилок в сучасних газетних текстах.	30	4
Усього змістовий модуль 2	74	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Лексикологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста		
Тема 8. Слово як лексична одиниця. Багатозначні слова. Роль метафори, метонімії в текстах змі. Омоніми в журналістському тексті. Явище міжмовної омонімії.	6	4
Тема 9. Роль синонімів у забезпеченні точності висловлювання. Перифрази та евфемізми на сторінках преси. Паронімія як стилістичний прийом та як вада тексту. Роль антонімів у написанні журналістських матеріалів. Антитеза, оксиморон в газетному дискурсі.	6	2
Тема 10. Типологія запозиченої лексики та її функціонування в сучасній українських мас-медіа.	8	4
Усього змістовий модуль 3	20	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Лексикологія. Стилiстичне використання застарілих слів та неологізмів у ЗМІ. Фразеологія.		
Тема 11. Стилiстичне використання застарілих слів та неологізмів у ЗМІ. Неолексеми, оказіоналізми в газетних текстах. Лексика обмеженого вжитку в змі. стилістичне використання термінів, професіоналізмів, арго, сленгу.	4	4
Тема 12. Емоційно забарвлена лексика в газетному дискурсі. Стилiстичне розшарування лексичного складу української мови. Роль емоційно-забарвлених слів у публіцистичному стилі.	6	4
Тема 13. Типи фразеологічних одиниць та їх використання в сучасних ЗМІ. Трансформація фразеологізмів як один із засобів посилення виразності мови радіо- та тележурналістів. Уникнення мовних штампів.	4	2
Усього змістовий модуль 4	14	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди		
Тема 14. Морфологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста.	4	6

Тема 15. Службові (неповнозначні) частини мови у медійному дискурсі.	4	4
Усього змістовий модуль 5	8	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Одиниці синтаксису та їх використання в сучасних ЗМІ		
Тема 16. Синтаксис ускладненого простого речення. Речення із відокремленими членами.	4	8
Тема 17. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення (засоби зв'язку, семантика).Складнопірядне речення. Безсполучникове складне речення	4	6
Тема 18. Текст: тема тексту, мікротема, основна думка	2	6
Усього змістовий модуль 6	10	20
ВСЬОГО	160	70

6.Самостійна робота

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна	заочна
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Мовна культура сучасних ЗМІ		
Тема 1. Основні засади дисципліни «українська мова у професійному спілкуванні». професійна мовнокомунікативна компетенція журналістів. Поняття «мовної норми». Роль ЗМІ в закріпленні та поширенні норм літературної мови.	10	15
Тема 2. Культура мовлення журналіста. ознаки мовної культури. Мовна норма.	10	15
Тема 3. Усне ефірне мовлення. жанри публічних виступів. культура дискусивно-полемічного мовлення. Особливості ділових телефонних розмов.	10	15
Тема 4. Орфоепічні норми української літературної мови в системі мовних знань журналістів. типологія акцентуаційних та орфоепічних помилок у ЗМІ. Засоби евфонічності української мови. Орфоепія у роботі журналіста та репортера.	10	15
Усього змістовий модуль 1	40	60
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Фонетична система сучасної української мови		
Тема 5. Фонетична система сучасної української мови. класифікація звуків мови. Зміни звукового складу слова в українській мові. Модифікаційні зміни фонем. явища акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення приголосних.	15	20
Тема 6. Фонологія як галузь знань про фонему. ознаки фонем. чергування голосних та приголосних фонем явища акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення звуків.	15	20
Тема 7. Правописні проблеми кінця хх – початку ххі століть та їх прояви в сучасній пресі. Типологія орфографічних помилок в сучасних газетних текстах.	10	20
Усього змістовий модуль 2	40	60
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Лексикологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста		

Тема 8. Слово як лексична одиниця. Багатозначні слова. Роль метафори, метонімії в текстах змі. Омоніми в журналістському тексті. Явище міжмовної омонімії.	13	20
Тема 9. Роль синонімів у забезпеченні точності висловлювання. Перифрази та евфемізми на сторінках преси. Паронімія як стилістичний прийом та як вада тексту. Роль антонімів у написанні журналістських матеріалів. Антитеза, оксиморон в газетному дискурсі.	13	20
Тема 10. Типологія запозиченої лексики та її функціонування в сучасній українських мас-медіа.	14	20
Усього змістовий модуль 3	40	60
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Лексикологія. Стилiстичне використання застарілих слів та неологізмів у ЗМІ. Фразеологія.		
Тема 11. Стилiстичне використання застарілих слів та неологізмів у ЗМІ. Неолексеми, okazіоналізми в газетних текстах. Лексика обмеженого вжитку в змі. стилістичне використання термінів, професіоналізмів, арго, сленгу.	10	20
Тема 12. Емоційно забарвлена лексика в газетному дискурсі. Стилiстичне розшарування лексичного складу української мови. Роль емоційно-забарвлених слів у публіцистичному стилі.	10	20
Тема 13. Типи фразеологічних одиниць та їх використання в сучасних ЗМІ. Трансформація фразеологізмів як один із засобів посилення виразності мови радіо- та тележурналістів. Уникнення мовних штамтів.	20	20
Усього змістовий модуль 4	40	60
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди		
Тема 14. Морфологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста.	20	30
Тема 15. Синтаксис ускладненого простого речення. Речення із відокремленими членами.	20	30
Усього змістовий модуль 5	40	60
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Одиниці синтаксису та їх використання в сучасних ЗМІ		
Тема 16. Синтаксис ускладненого простого речення. Речення із відокремленими членами.	15	24
Тема 17. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення (засоби зв'язку, семантика). Складнопідрядне речення. Безсполучникове складне речення	15	26
Тема 18. Текст: тема тексту, мікротема, основна думка	10	20
Усього змістовий модуль 6	40	70
ВСЬОГО	240	370

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1: Мовна культура сучасних ЗМІ				
<p>Тема 1. Основні засади дисципліни «українська мова у професійному спілкуванні». професійна мовнокомунікативна компетенція журналістів. Поняття «мовної норми». Роль ЗМІ в закріпленні та поширенні норм літературної мови.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p>основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10)</p>	15
<p>Тема 2. Культура мовлення журналіста. ознаки мовної культури. Мовна норма.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p>основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 15, 16)</p>	15
<p>Тема 3. Усне ефірне мовлення. жанри публічних виступів. культура дискусивно-полемічного мовлення. Особливості ділових телефонних розмов.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу.</p>	<p>Опитування, тестовий контроль.</p>	<p>основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10)</p>	15
<p>Тема 4. Орфоепічні норми української літературної мови в системі мовних знань журналістів. Типологія акцентуаційних та орфоепічних помилок у ЗМІ. Засоби евфонічності української мови. Орфоепія у роботі журналіста та репортера.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді Написання</p>	<p>Опитування, тестовий контроль. Кейс-метод (аналіз журналістських ситуацій)</p>	<p>основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 1, 16)</p>	15

	журналістського матеріалу				
Змістовий модуль 2.					
Фонетична система сучасної української мови					
Тема 5. Фонетична система сучасної української мови. класифікація звуків мови. Зміни звукового складу слова в українській мові. Модифікаційні зміни фонем. явища акомодатції, асиміляції, дисиміляції, спрощення приголосних.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу	до	Опитування, тестовий контроль. Кейс-метод (аналіз журналістських ситуацій)	основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10)	20
Тема 6. Фонологія як галузь знань про фонему. ознаки фонем. чергування голосних та приголосних фонем явища акомодатції, асиміляції, дисиміляції, спрощення звуків.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу	до	Опитування, тестовий контроль. Кейс-метод (аналіз журналістських ситуацій)	основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 15, 16)	20
Тема 7. Правописні проблеми кінця ХХ – початку ХХІ століть та їх прояви в сучасній пресі. Типологія орфографічних помилок в сучасних газетних текстах.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка практичного заняття. Написання доповіді	до	Опитування, тестовий контроль.	основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9, 21, 22) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10)	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.					
Лексикологія в системі лінгвістичної підготовки					

журналіста.				
Тема 8. Слово як лексична одиниця. Багатозначні слова. Роль метафори, метонімії в текстах ЗМІ. Омоніми в журналістському тексті. Явище міжмовної омонімії.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу	Опитування, тестовий контроль. Кейс-метод (аналіз журналістських ситуацій)	основна (1,2,3,4,5, 6,7, 8,9) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 16)	20
Тема 9. Роль синонімів у забезпеченні точності висловлювання. Перифрази та евфемізми на сторінках преси. Паронімія як стилістичний прийом та як вада тексту. Роль антонімів у написанні журналістських матеріалів. Антитеза, оксиморон в газетному дискурсі.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу	Експрес опитування, есе	основна (1,2,3,4,13, 14, 18,21) додаткова (1,4, 5, 6, 8, 10, 15,16)	20
Тема 10. Типологія запозиченої лексики та її функціонування в сучасній українських мас-медіа.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу	Експрес опитування, есе	Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6	20
МІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Лексикологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста				
Тема 11. Стилiстичне використання застарiлих слiв та неологiзмiв у ЗМi. Неолексеми, окупацiонiзми в газетних текстах. Лексика обмеженого вжитку в ЗМi. стилiстичне використання термiнiв, професiоналiзмiв, аргo, сленгу.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді Написання журналістського матеріалу	Опитування, тестовий контроль. Кейс-метод (аналіз Експрес опитування, есе ситуацій)	Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6	20

<p>Тема 12. Емоційно забарвлена лексика в газетному дискурсі. Стилiстичне розшарування лексичного складу української мови. Роль емоційно-забарвлених слів у публіцистичному стилі.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання доповіді</p>	<p>Експрес опитування, реферат</p>	<p>Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6</p>	<p>20</p>
<p>Тема 13. Типи фразеологічних одиниць та їх використання в сучасних ЗМІ. Трансформація фразеологізмів як один із засобів посилення виразності мови радіо- та тележурналістів. Уникнення мовних штампів.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання журналістського матеріалу</p>	<p>Експрес опитування, реферат</p>	<p>Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6</p>	<p>30</p>
<p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди</p>				
<p>Тема 14. Морфологія в системі лінгвістичної підготовки журналіста.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання журналістського матеріалу</p>	<p>Опитування, тестовий контроль.</p>	<p>Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6</p>	<p>30</p>
<p>Тема 15. Службові (неповнозначні) частини мови у медійному дискурсі. Прийменник. Сполучник. Частка.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання журналістського матеріалу</p>	<p>Експрес опитування, реферат</p>	<p>Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6</p>	<p>30</p>
<p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Одиниці синтаксису та їхнє використання в сучасних ЗМІ</p>				

Тема 16. Синтаксис ускладненого простого речення. Речення із відокремленими членами.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання журналістського матеріалу	Експрес опитування, реферат	Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6	20
Тема 17. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення (засоби зв'язку, семантика). Складнопідрядне речення. Безсполучникове складне речення.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання журналістського матеріалу	есе	Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6	20
Тема 18. Текст: тема тексту, мікротема, основна думка.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій	Експрес опитування, есе	Література: Основна 1,4,11,13 Додаткова – 1,2,3,6	20

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

На матеріалах засобів масової інформації паспортизуючи їх:

1. Вичитати десять номерів газети із групуванням текстових помилок;
2. Лінгвоаналіз газетної полоси, телепередачі та радіопередачі.
3. Укласти словник іншомовної лексики.
4. Укласти словник неологізмів.
5. Укласти словник крилатих висловів.
6. Укласти власний словничок опрацьованих слів та словосполучень.

Окрім опрацювання вищезазначених тем, потрібно підготувати повідомлення на теми:

1. Майстерне володіння словом.
2. Проблема культури мови в ЗМІ.
3. Мистецтво мовлення в масовій комунікації.
4. Культура усного мовлення.
5. Типові помилки в теле- і радіомовленні.
6. Лексика української мови за походженням.
7. Екзотизми, іншомовні слова в сучасних засобах масової комунікації.
8. Неологізація лексики в сучасних ЗМІ.
9. Іншомовні слова та їх українські відповідники.
10. Мова і політика.
11. Орфографічні норми сучасної української літературної мови.
12. Правопис прізвищ, імен та по батькові.
13. Вживання м'якого знака та апострофа.
14. Правопис префіксів.

15. Зміни приголосних при словотворенні та словозміні.
16. Ознаки культури мови.
17. Орфоепічна правильність мовлення.
18. Граматична правильність мовлення.
19. Точність мовлення.
20. Мовностилістичні помилки в авторській діяльності.
21. Синтаксис простого речення.
22. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення (засоби зв'язку, семантика).

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Інтерактивні лекції, евристичне навчання, кейс-метод, лекції-дискусії, мозковий штурм, обмін думками (think-pair-share), практико-орієнтоване навчання, творчий метод, тренінги в активному режимі

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Індивідуальне опитування, фронтальне опитування, тестова перевірка знань, поточні контрольні роботи, підсумковий контроль(екзамен).

11.ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ

1. Основні завдання курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)”.
2. Основні тенденції розвитку української літературної мови на сучасному етапі.
3. Культура фахового мовлення .
4. Державотворча роль мови. Мова як засіб пізнання, мислення, спілкування. Функції мови.
5. Стилi і типи мовлення.
6. Основні ознаки офіційно-ділового стилю.
7. Літературна мова. Мовна норма. Види норм.
8. Культура мови. Культура мовлення під час дискусії.
9. Мова і професія.
10. Майстерність публічного виступу. Види підготовки до виступу.
11. Мова і думка. Види, форми, прийоми розумової діяльності.
12. Основні закони риторики.
13. Поняття етики ділового спілкування, її предмет і завдання.
14. Основні види ділового спілкування: публічний виступ, ділова бесіда, службова нарада та переговори.
15. Основні правила ділового спілкування.
16. Мовленнєвий етикет.
17. Професійна етика журналіста.
18. Правила спілкування фахівця при проведенні зустрічей, переговорів, прийомів та по телефону.
19. Терміни і термінологія.
20. Лексика за сферою вживання.
21. Термінологічна і професійна лексика, її відмінність від загальнонавчаної.
22. Типи термінологічних словників.
23. Складні випадки слововживання.
24. Пароніми та омоніми в діловому мовленні.
25. Синоніми в діловому мовленні.

26. Фразеологічні звороти у справочинстві.
27. Багатозначні слова і контексти. Синонімічний вибір слова.
28. Складноскорочені слова, аббревіатури та графічні скорочення.
29. Орфографічні норми сучасної української літературної мови.
30. Правопис прізвищ, імен та по батькові.
31. Вживання м'якого знака та апострофа.
32. Правопис префіксів.
33. Безособові конструкції на **-но, -то**.
34. Зміни приголосних при словотворенні та словозміні.
35. Ознаки культури мови.
36. Орфоепічна правильність мовлення.
37. Граматична правильність мовлення.
38. Точність мовлення.
39. Логічність мовлення.
40. Багатство і різноманітність мовлення.
41. Чистота мовлення.
42. Доречність мовлення.
43. Виразність мовлення.
44. Культура діалогу.
45. Морфологічні норми сучасної української літературної мови, варіанти норм.
46. Правопис відмінкових закінчень іменників II відміни у родовому відмінку.
47. Рід, число невідмінюваних іменників.
48. Правопис складних іменників та прикметників.
49. Правопис прислівників.
50. Особливості вживання числівників у діловому мовленні.
51. Прийменник по в діловому мовленні.
52. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови.
53. Складні випадки керування в службових документах.
54. Однорідні члени речення в діловому мовленні.
55. Вживання дієприкметникових та дієприслівникових зворотів у діловому мовленні.
56. Правила оформлення сторінки. Вимоги до тексту документа.
57. Мовностилістичні помилки в авторській діяльності.
58. Синтаксис простого речення.
59. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення (засоби зв'язку, семантика).

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий контроль	Сума
Модуль 1					
T1	T2	T3	T4	40	100
15	15	15	15		

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий контроль (залік)	Сума
Модуль 2				
T5	T6	T7	40	100

20	20	20		
----	----	----	--	--

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Модуль 3				
T8	T9	T10	40	100
20	20	20		

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий контроль (залік)	Сума
Модуль 4				
T11	T12	T13	40	100
20	20	20		

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Модуль 5			
T14	T15	40	100
30	30		

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Модуль 6				
T16	T17	T18	40	100
20	20	20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
--	-------------	---------------------	-------------------------------

90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабка їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	--

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.
3. ТЗН.
4. Навчальні демонстрації.
5. Комп'ютерне забезпечення.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Авраменко О. Було – стало: зміни в правописі. К., 2019. 40с.
2. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Частина 2. К.: Книголав, 2017. 192 с.
3. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити/ за заг. Ред. О.Сербенської. Львів, 2017. 304 с.
4. Береза Т. Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови. Львів, 2017. 420 с.
5. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. К.: Арій, 2009.
6. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003.
7. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. К, 2019. 208 с .
8. Зубенко Л.Г., Немцов В.Д., Чупріна М.О. Ділові папери в менеджменті: Навчальний посібник. К., 2003. 272 с.
9. Заболотний В.В. Культура мовлення працівників органів місцевого самоврядування : довідник-порадник на щодень. К., 2013. 224 с.
10. Культура фахового мовлення : Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги – ХХІ, 2011. 528 с.
11. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2008.
12. Остапченко О. Українська мова в грі: Проблемні завдання, конкурси, зманання, цікаві факти,, тести, квести. К, 2018. 224 с.
13. Практикум з української мови за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] : збірник вправ і завдань для самостійної роботи студентів технічних спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / НТУУ «КПІ» ; М. М. Кобець, С. М. Терьохіна. – Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 61 с. Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/9133>
14. Українська мова за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів технічних спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / НТУУ «КПІ» ; уклад. Ю. Л. Бондаренко. – Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 152 с. Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/8146>
15. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. К., 2014.

16. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. – [2-е вид. перероб. і доп.] К. : Алерта, 2011. 696 с.
17. Шевчук С.В. Ділове мовлення для державних службовців: Навчальний посібник. К.: Арій, 2008. 424 с.
18. Шевчук С.В. Ділове мовлення: Модульний курс: Підручник. К., 2009.
19. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. К.:Арій, 2009.
20. Шевчук С.В., Кабиш О.О. Практикум з українського ділового мовлення: Навчальний посібник. К.: Арій, 2009.
21. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. К : Алерта, 2014. 696 с.
22. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч. посіб. К.: Алерта, 2009.
23. Українська мова для іміджу та кар'єри/ І.М. Літвінова, Т.В.Котукова. Харків, 2019. 160с.

Додаткова

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2004.
2. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник/ За ред.Н.Д.Бабич. — Чернівці: Книги –ХХІ, 2005.
3. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура фахової мови: Навч. посіб. — К.: ВЦ «Академія», 2007.
4. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови: Підручник. — К.: Вища школа, 2003.
5. Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. — Львів: Світ, 1994.
6. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навчальний посібник. — К.: Знання, 2006.
7. Токарська А.С., Кочан І.М. Українська мова фахового спрямування для юристів. — Львів: Світ, 2008.
8. Українська мова: Енциклопедія. — К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
9. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С.П. Бибик, І.Л. Михно, Л.О.Пустовіт, Г.М. Сюта. — К.: Довіра; УНВЦ «Рідна мова», 2009.
10. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навчальний посібник. — К.: «Академвидав», 2004.
11. Шевчук С.В., Кабиш О.О., Клименко І.В. Українська мова. Комплексна підготовка до тестування: Навчальний посібник. — К.: Арій, 2008.

Словники

1. Ганич Д.І., Олійник С.І. Русско-украинский и украинско-русский словарь. — К., 1990.
2. Ганич Д.І., Олійник С.І. Словник лінгвістичних термінів. — К., 1985.
3. Головащук І.С. Словник-довідник з правопису та слововживання. - К., 1989.
4. Головащук І.С. Російсько-український словник сталих словосполучень. - К., 2001.
5. Головащук І.С. Складні випадки наголошення. Словник-довідник. — К., 2001.
6. Головащук І.С. Словник наголосів. — К., 2000.
7. Головащук І.С. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. — К., 1995.
8. Єрмоленко С.Я. Новий російсько-українській словник-довідник. — К., 1999.

9. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. — К.: Видавництво «Українська книга», 2004.
10. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. — Львів: БаК, 2006.
11. Олійник О., Сидоренко М.М. Російсько-український словник наукової термінології. — К., 1994.
12. Олійник О., Сидоренко М.М. Українсько-російський і російсько-український тлумачний словник. — К., 1991.
13. Орфографічний словник української мови / Уклад. Головащук І.С. — К., 1994.
14. Орфоепічний словник української мови. — К., 1995.
15. Російсько-український словник: Сфера ділового спілкування / За ред. Тараненко А.А. — К., 1996.
16. Російсько-український фразеологічний словник: Фразеологія ділової мови / Уклад. Підмогильний В., Плужник Є. — К., 1993.
17. Словник іншомовних слів. / За ред. О.Мельничука. — К., 1985.
18. Словник скорочень української мови. — К., 1982.
19. Словник труднощів української мови / За ред. Єрмоленко С.Я. — К., 1989.
20. Словник української мови: У 11 т. — К., 1971 — 1981.
21. Словник-довідник з культури української мови / Д.Гринчишин, А. Капелюшний, О.Сербенська, З.Терлак. — К.: Знання, 2006.
22. Словник-довідник труднощів української мови. — К., 1992.
23. Тараненко А.А., Брицын В.М. Русско-украинский словарь для деловых людей. — К., 1992.
24. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.)/ Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. — К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2015.
25. Український орфографічний словник: Близько 165 тис.слів / За ред. В.М.Русанівського — К.: Довіра, 2006.
26. Шевчук С.В. Російсько-український словник ділового мовлення = Русско-украинский словарь деловой речи. — К.: Вища школа, 2008.

15. Інформаційні ресурси

1. www.litopys.org.ua
2. www.mova.info
3. www.novamova.com.ua
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net